

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΣ και
ΘΕΩΡΙΑΣ της ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Α' Εξάμηνο

Λιδάσκοντες:

Καθηγητής Σπ. Βλιάμος,

Επικ. Καθηγητής Γ. Γκότσης

Ι. Στόχος του Μαθήματος.

Το εισαγωγικό αυτό μάθημα φιλοδοξεί να προσφέρει μία κατά το δυνατόν περισσότερη αντιπροσωπευτική εικόνα εκείνων των επιστημών που έχουν ως αντικείμενο την ανθρώπινη κοινωνική συμπεριφορά, τόσο από την πλευρά της ιστορικής τους εμφάνισης και των λόγων που τις δημιούργησαν, όσο και των βασικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν και των εννοιών που χρησιμοποιούν για την προσέγγιση των κοινωνικών φαινομένων.

Συγκεκριμένα, θα εξειδικευθεί η ειδικότερη προβληματική κάθε κοινωνικής επιστήμης, οι γνωστικοί λόγοι που συνέβαλαν στη δημιουργία της, καθώς και οι βασικές έννοιες που αναπτύσσει για να διαπραγματευθεί τα προβλήματά της.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην Οικονομική Επιστήμη ως η πρώτη εμπειρική και πλέον προηγμένη κοινωνική επιστήμη : θα παρουσιαστούν τα βασικά ερωτήματα της οικονομικής σκέψης, οι κύριες επιστημονικές τάσεις που επικρατούν στο χώρο, καθώς και θεμελιώδη μεθοδολογικά προβλήματα αυτής. Ακόμα, αναφορά θα γίνει στις βασικές αρχές και αξιώματα τόσο της Κλασσικής (και Νεοκλασσικής) Οικονομικής και της Πολιτικής Οικονομίας. Τέλος θα προσεγγισθούν οι έννοιες του ανταγωνισμού, της τεχνολογίας και καινοτομίας και της Οργάνωσης Εργασίας.

Abstract

An Introduction to the Social Sciences

By

Prof. Sp. Vliamos,

Ass. Prof. George Gotsis

This introductory course aims at providing an overview of the basic scientific knowledge, which seeks to examine the human economic and social behaviour. The presentation and analysis is thus conceived, not only in terms of their historical development, but also in exploring the specific reasons that contributed to their emergence and formation as independent academic disciplines, as well as in identifying the basic problems they face and the concepts they use to approach the social phenomena.

Particular emphasis will be attributed to Economics as the most elaborated, typical, formalized and empirical social science, by delineating its object and methodology. The mainstream scientific trends, traditions and schools of thought in Economics, are also of primary importance.

II. ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΕΑΣ ΥΛΗΣ.

1. Ο Ευρωπαϊκός Διαφωτισμός ως πλαίσιο εμφάνισης των νεότερων κοινωνικών επιστημών.

1.1 Η γένεση της νεώτερης πολιτικής σκέψης (*Thomas Hobbes – John Locke*).

1.2. Οικονομική : Η Πρώτη Εμπειρική Κοινωνική Επιστήμη. Γαλλικός Διαφωτισμός (Εμποροκρατία - Φυσιοκρατία).

1.3 Ο Σκωτικός Διαφωτισμός : Διαφωτισμός και Κοινωνική Επιστήμη. Ανθρώπινη Φύση και Κοινωνία (*David Hume – Adam Smith*).

2. Απαρχές της σύγχρονης κοινωνικής σκέψης: Η εμφάνιση της Κοινωνιολογίας.

2.1 Ο Γαλλικός Θετικισμός. (*Henri Saint - Simon και Auguste Comte*.)

2.2 Η ολιστική μεθοδολογική προσέγγιση. Απαρχές εμπειρικής κοινωνικής έρευνας. Οι συλλογικές παραστάσεις. (*Emile Durkheim*).

2.3 Η ατομιστική προσέγγιση: Ιδεατοί τύποι και *Homo Economicus*. Η θρησκεία και η άνοδος του καπιταλισμού. Επιστήμη και αξίες. Εξουσία-γραφειοκρατία. (*Max Weber*).

2.4. Η οικονομική κοινωνιολογία: Τα κοινωνικά συστήματα. Η Οικονομική της Ευημερίας. (*Vilfredo Pareto*).

2.5. Η κριτική του καπιταλισμού: Η θεωρία κοινωνικής εξέλιξης. Κοινωνικές τάξεις-συγκρούσεις. (*Karl Marx*).

3. Η Οικονομική Επιστήμη.

3.1 Βασικές έννοιες – Προβλήματα - Υποθέσεις. Το Οικονομικό Πρόβλημα.

3.2 Το Εισοδηματικό Κύκλωμα. Ορθολογική οικονομική συμπεριφορά. Παραγωγικοί συντελεστές.

3.3 Έννοιες Εθνικής Λογιστικής: Εθνικό Εισόδημα, Εθνικό Προϊόν, Εθνική Δαπάνη.

3.5 Οικονομικοί Νόμοι : Προσφορά και ζήτηση. Η έννοια της ισορροπίας. Το ατομικό συμφέρον. Το Αόρατο Χέρι.

3.6 Ο Καταμερισμός των έργων. Θεωρία Ηθικών Συναισθημάτων. Το σύστημα της

φυσικής ελευθερίας. (*Adam Smith*).

4. (Νεο)κλασσική Οικονομική και Πολιτική Οικονομία:

4.1 Ανταγωνισμός, Εξουσία, Διαχρονική Μεταβολή.

4.2 Τα οικονομικά συστήματα: Φεουδαρχισμός, Δουλεία, Καπιταλισμός. Η οικονομία της αγοράς. Αγορά και Κράτος. Τάξεις και Δικαιώματα Ιδιοκτησίας.

4.3 Τα Συνιστώσες της Πολιτικής Οικονομίας: Ανταγωνισμός, Αποτελεσματικότητα, Επιλογή (δημοκρατία), Δικαιοσύνη.

4.4 Οι Ρίζες της Πολιτικής Οικονομίας: *Adam Smith, Karl Marx, Joseph Schumpeter, John Maynard Keynes*.

5. Η Κλασσική Σχολή Πολιτικής Οικονομίας.

5.1 Αντικειμενική θεωρία αξίας.

5.2 Θεωρία πληθυσμού.

5.3 Υπόδειγμα Οικονομικής Μεγέθυνσης.

5.4 Θεωρία Διεθνούς Εμπορίου.

6. Η έννοια της Οριακής Ανάλυσης και η Νεοκλασσική Οικονομική.

6.1 Ωφελιμισμός. Αγορά και φιλελεύθερη δημοκρατία.

6.2 Υποκειμενική θεωρία αξίας.

7. Ανταγωνισμός, Καινοτομία, Τεχνολογία, Οργάνωση Εργασίας.

7.1 Μορφές Ανταγωνισμού.

7.2 Επενδύσεις και Οικονομική Συγκέντρωση.

7.3 Μεταβολή της Τεχνολογίας και Ανάπτυξη

7.4 Τεχνολογία και Εργασία

7.5 Δυναμική οικονομία και αγορά εργασίας. Συνδικάτα-εργατικές ενώσεις-έμφυλες και φυλετικές διακρίσεις.

III. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ

(ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΑ ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΧΩΡΑ ΚΑΘΕ ΔΕΥΤΕΡΑ, 12 – 3 μ.μ.).

1^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ **ΒΛΙΑΜΟΣ – ΓΚΟΤΣΗΣ.** Έναρξη. Διευκρινίσεις. Απαιτήσεις. Τρόπος Αξιολόγησης. Συνοπτική Περιγραφή μαθήματος.

Εισαγωγή στον Ευρωπαϊκό Διαφωτισμό.

2^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ **ΓΚΟΤΣΗΣ.** Η γένεση της νεώτερης πολιτικής σκέψης. Γαλλικός / Σκωτικός Διαφωτισμός – Εμποροκρατία, Φυσιοκρατία.

3^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ. **ΓΚΟΤΣΗΣ.** Γαλλικός Θετικισμός, Εμπειρική κοινωνική έρευνα, Ατομιστική Προσέγγιση και Homo Economicus.

4^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ. **ΓΚΟΤΣΗΣ** Κοινωνικά Συστήματα, Καπιταλισμός, Εξουσία, Γραφειοκρατία. Κριτική του Καπιταλισμού.

5^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ. **ΒΛΙΑΜΟΣ.** Οικονομική της Ευημερίας. Η Οικονομική Επιστήμη : Το Οικονομικό Πρόβλημα, Το Εισοδηματικό Κύκλωμα.

6^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ. **ΒΛΙΑΜΟΣ.** Το Εισοδηματικό Κύκλωμα (συν.), Έννοιες Εθνικής Λογιστικής. Προσφορά και Ζήτηση. Ισορροπία.

7^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ. **ΒΛΙΑΜΟΣ.** Καταμερισμός των Έργων. Νεοκλασική Οικονομική και Πολιτική Οικονομία. Η Οικονομία της Αγοράς. Τα δικαιώματα Ιδιοκτησίας.

8^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ **ΒΛΙΑΜΟΣ.** Οι Συνιστώσες της Πολιτικής Οικονομίας. Οι Ρίζες της Πολιτικής Οικονομίας.

9^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ **ΒΛΙΑΜΟΣ.** Οι Ρίζες της Πολιτικής Οικονομίας (συν.). Η Κλασική Σχολή Πολιτικής Οικονομίας: Αντικειμενική Θεωρία της Αξίας. Πληθυσμός, Μεγέθυνση, Διεθνές Εμπόριο.

10^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ. **ΒΛΙΑΜΟΣ.** Η Κλασική Σχολή Πολιτικής Οικονομίας (συν.). Οριακή Ανάλυση και Νεοκλασική Οικονομική: Ωφελιμισμός, Φιλελεύθερη Δημοκρατία, Υποκειμενική Θεωρία της Αξίας.

11^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ **ΒΛΙΑΜΟΣ.** Ανταγωνισμός, Καινοτομία, Τεχνολογία, Οργάνωση Εργασίας.

12^η ΕΒΔΟΜΑΔΑ **ΒΛΙΑΜΟΣ.** Ανταγωνισμός, Καινοτομία, Τεχνολογία, Οργάνωση Εργασίας. (συν.)

IV. ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

Τα βασικά υποχρεωτικά βοηθήματα που θα διανεμηθούν δωρεάν είναι:

1. Π. Γέμτου: Οι Κοινωνικές Επιστήμες, Μια Εισαγωγή. Εκδόσεις ΤΥΠΩΘΗΤΩ.
2. S. Bowles & R Edwards: Κατανοώντας τον Καπιταλισμό. (Α Τόμος), Εκδόσεις GUTENBERG.

Επί πλέον βιβλιογραφία θα δοθεί από τους διδάσκοντες σε όσους επιθυμούν να εκπονήσουν εργασία.

Θέματα εργασιών θα δοθούν αργότερα.